

Мета

Методологічний Бюлетень видається Міністерством Фінансів України на регулярній основі починаючи з січня 2025 р. та містить інформацію щодо національних та світових тенденцій у сфері протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ПВК/ФТ/ФР). Розроблено для суб'єктів первинного фінансового моніторингу (СПФМ), регуляторів та правоохоронних органів.

Включає актуальні дані про нові методи та схеми ВК і ФТ, що дозволяє СПФМ адаптувати свої процедури моніторингу та контролю.

Для регуляторів та правоохоронних органів є інструментом для розробки ефективних стратегій боротьби з ВК, включаючи навчання та координацію дій між різними установами для забезпечення належної співпраці та обміну інформацією.

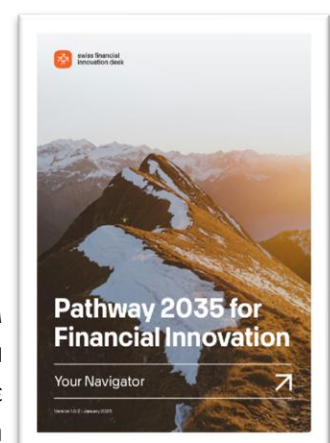
Звіти міжнародних організацій та окремих юрисдикцій

Фінансові інновації 2035: Шлях до цифрової трансформації та виклики майбутнього ¹

Документ є стратегічним аналітичним звітом, який визначає ключові тенденції, виклики та можливості, що впливатимуть на майбутнє фінансової індустрії протягом наступного десятиліття. Підготовлений Swiss Financial Innovation Desk (FIND), він слугує дороговказом для керівників фінансового сектору, регуляторів, політиків та технологічних компаній, які прагнуть зрозуміти, як змінюватиметься фінансова екосистема до 2035 року.

Звіт ґрунтується на концепції "Finternet", запропонованій Банком міжнародних розрахунків (BIS), яка передбачає формування інтегрованої, децентралізованої фінансової системи, що використовує передові цифрові технології, штучний інтелект, цифрові активи та квантові механізми для забезпечення безпечності, прозорості, ефективності та стійкості фінансових послуг. Документ є результатом глобального обговорення між експертами з фінансів, технологій, наукових установ та регуляторних органів, яке відбулося на заході Redesigning Financial Innovation у листопаді 2024 року в Сінгапурі.

Основний акцент у звіті зроблено на чотирьох технологічних напрямках, які є критично важливими для майбутнього фінансової сфери. Штучний інтелект (AI) розглядається як один із

¹ https://find-swiss.cdn.prismic.io/find-swiss/Z5jdBZbqstJ99779_Pathway-2035-for-Financial-Innovation-Your-Navigator.v1.0.2.pdf

найпотужніших рушіїв трансформації, який забезпечуватиме автоматизацію процесів, покращення прийняття рішень та персоналізацію фінансових послуг. У звіті наголошується на тому, що країни обирають різні підходи до регулювання штучного інтелекту: США роблять ставку на ринкову конкуренцію, Китай контролює розвиток технологій через державну політику, а ЄС запроваджує жорсткі нормативні акти, спрямовані на захист прав споживачів. Також обговорюється необхідність розумного регулювання AI, яке б сприяло інноваціям, але водночас запобігало зловживанням, дискримінації та фінансовим ризикам.

Другий важливий блок присвячений цифровим активам (Digital Assets), які розглядаються як ключовий інструмент для оптимізації фінансових потоків, зниження транзакційних витрат та покращення ліквідності. Особливий акцент зроблено на технології блокчейн, яка дозволяє створювати програмовані активи, що можуть автоматично виконувати фінансові зобов'язання без необхідності залучення посередників. Водночас документ підкреслює існуючі виклики, пов'язані з регулюванням цифрових активів, зокрема необхідність забезпечення фінансової стабільності, захисту інвесторів та протидії відмиванню коштів. Зазначається, що багато країн все ще визначаються з підходами до регулювання цифрових активів, що створює ризики правової невизначеності.

Наступний аспект – довіра в цифровому середовищі (Digital Trust), що охоплює питання безпеки, ідентифікації користувачів та забезпечення конфіденційності даних. Автори звіту наголошують на тому, що зростаюча цифровізація фінансових послуг вимагає впровадження надійних механізмів управління цифровою ідентичністю та побудови взаємної довіри між учасниками ринку. Особливу увагу приділено питанням розвитку децентралізованих ідентифікаційних систем, які дозволяють користувачам контролювати свої персональні дані без необхідності передавати їх централізованим організаціям. Також підкреслюється роль технологій цифрового підпису, розподілених реєстрів та алгоритмів шифрування у створенні безпечних фінансових сервісів.

Висновки:

- **Інтеграція штучного інтелекту у фінансові сервіси потребує балансованого регулювання:** AI стане ключовим фактором розвитку фінансової сфери, автоматизуючи аналіз ризиків, персоналізацію послуг та підвищуючи ефективність транзакцій. Водночас держави мають розробити розумні регуляторні механізми, які забезпечать етичне використання AI без надмірного обмеження інновацій.
- **Цифрові активи та блокчейн скоротять транзакційні витрати та змінять ринок капіталу:** Використання блокчейну дозволить здійснювати операції без посередників, зменшуючи ризики шахрайства та підвищуючи швидкість фінансових розрахунків. Однак для масштабного впровадження потрібні уніфіковані міжнародні стандарти регулювання та захисту інвесторів.
- **Довіра в цифровому середовищі критично залежить від надійних механізмів ідентифікації:** фінансових послуг залежить від розвитку безпечних цифрових ідентичностей та механізмів конфіденційності. Децентралізовані системи цифрової ідентифікації та нові методи шифрування допоможуть мінімізувати ризики кіберзлочинності та неправомірного доступу до даних.
- **Квантові технології загрожують сучасним системам криптографії, потребуючи термінового оновлення безпеки:** наближення ери квантових комп'ютерів фінансові установи повинні терміново переходити на квантово-стійкі алгоритми шифрування, щоб уникнути компрометації даних і збереження довіри до фінансових транзакцій у довгостроковій перспективі.

Останній важливий блок документа присвячений квантовим технологіям безпеки (Quantum-Safe Technologies), які мають вирішальне значення для майбутнього захисту фінансової інформації. Зі стрімким розвитком квантових комп'ютерів зростає ризик компрометації традиційних криптографічних методів, які використовуються у фінансовому секторі. У звіті зазначається, що міжнародна спільнота вже активно працює над впровадженням нових криптографічних стандартів, стійких до атак квантових комп'ютерів. Також наголошується на необхідності термінової адаптації регуляторних стандартів для підготовки фінансових установ до цієї технологічної зміни.

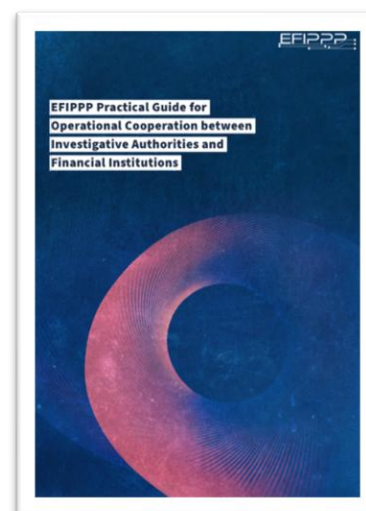
Загалом, "Pathway 2035 for Financial Innovation" є комплексним дослідженням майбутнього фінансових інновацій, яке містить аналітичні прогнози, стратегічні рекомендації та дорожню карту розвитку ключових технологій. Основний меседж документа – необхідність глобального співробітництва між державами, фінансовими установами, технологічними компаніями та регуляторами для створення стійкої, прозорої та інклюзивної фінансової екосистеми, яка відповідатиме викликам майбутнього.

Нова ера публічно-приватного партнерства у боротьбі з фінансовими злочинами: ключові висновки практичного керівництва EFIPPP ²

Документ є практичним керівництвом щодо розбудови ефективної співпраці між слідчими органами та фінансовими установами в межах Європейського Союзу. Він розроблений у межах Europol Financial Intelligence Public Private Partnership (EFIPPP) під егідою European Financial and Economic Crime Centre (EFECC) та має на меті покращити механізми обміну інформацією у сфері боротьби з відмиванням коштів (AML) та фінансуванням тероризму (CFT). Основний акцент документа зроблено на можливостях оперативної взаємодії між державними органами та фінансовими установами задля виявлення фінансових злочинів, їхнього розслідування та превентивного реагування.

Документ аналізує правові, організаційні та практичні аспекти співпраці між фінансовими установами, підрозділами фінансової розвідки (FIUs), правоохоронними органами та регуляторами. Він надає огляд існуючих механізмів публічно-приватного партнерства в Європі та обґрунтовує їхню ефективність, демонструючи приклади успішної реалізації таких ініціатив у країнах ЄС, зокрема в Ірландії, Нідерландах, Латвії, Великій Британії, Данії та Швеції. В документі окреслюються ключові цілі співпраці, які включають: виявлення нових слідчих зачіпок, підтримку збору доказів у рамках розслідувань, а також застосування запобіжних заходів для боротьби з фінансовими злочинами.

Окрема увага приділяється методам співпраці, які можуть ініціюватися як з боку слідчих органів, так і фінансових установ. До таких механізмів належать: координація між різними установами, обмін даними щодо підозрілих транзакцій, моніторинг переміщення підозрюваних, розкриття фінансових мереж злочинних організацій, а також спільний аналіз ризиків та загроз. Документ містить конкретні сценарії використання таких механізмів, які демонструють їхню ефективність у кримінальних розслідуваннях, фінансовому моніторингу та стратегічному управлінні ризиками.

² https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EFIPPP_Practical_Guide.pdf

Юридичний контекст співпраці аналізується через призму чинного законодавства ЄС, зокрема Регламенту (ЄС) 2024/1624, який закладає основу для створення "партнерств з обміну інформацією" між фінансовими установами та правоохоронними органами. Документ детально описує принципи законності, пропорційності, конфіденційності та дотримання процедурних норм у процесі обміну інформацією. Особлива увага приділяється захисту персональних даних відповідно до GDPR та обмеженням, які можуть виникати через банківську таємницю.

Керівництво наголошує на ключових умовах, необхідних для ефективної співпраці, включаючи довіру між учасниками, чітке визначення процедур, юридичну визначеність, технічні можливості для безпечного обміну даними та забезпечення незалежності слідчих органів.

Висновки:

- **Розширення оперативної співпраці** – Новий правовий режим ЄС (Регламент 2024/1624) відкриває можливості для безпечного обміну інформацією між фінансовими установами та слідчими органами, що дозволить ефективніше виявляти фінансові злочини та відстежувати підозрілі транзакції.
- **Інституційні механізми підвищують ефективність розслідувань** – Створення формалізованих партнерств дозволяє слідчим органам отримувати більш структуровані дані від фінансових установ, що сприяє швидкому виявленню злочинних фінансових потоків та зменшенню ресурсного навантаження на слідство.
- **Дотримання законодавства та захист даних є критично важливими** – Учасники співпраці повинні забезпечувати відповідність нормам GDPR, банківської таємниці та кримінально-процесуального законодавства, щоб запобігти зловживанням або незаконному використанню переданої інформації.
- **Пріоритет на раннє виявлення та превентивні заходи** – Спільний аналіз фінансових транзакцій та оперативний обмін даними дозволяє не лише покращити кримінальні розслідування, а й запобігати злочинам через вчасне блокування активів та виявлення ризиків на ранніх стадіях.

Запропоновані загальні правила взаємодії включають поступове впровадження співпраці, створення механізмів управління, визначення сфер відповідальності учасників, розробку угод про обмін інформацією, а також запровадження механізмів контролю за правильним використанням отриманих даних.

Окремий розділ присвячений майбутнім перспективам партнерств з обміну інформацією у світлі нового правового режиму ЄС, який набуде чинності у 2027 році. Очікується, що ці партнерства сприятимуть розвитку більш ефективного транскордонного співробітництва між фінансовими установами та правоохоронними органами, що, у свою чергу, дозволить значно підвищити ефективність виявлення та розслідування фінансових злочинів.

Загалом документ є комплексним керівництвом, яке містить як практичні рекомендації, так і стратегічні орієнтири для державних органів та фінансового сектору, спрямовані на покращення механізмів виявлення, запобігання та розслідування фінансових злочинів через ефективну міжвідомчу та публічно-приватну взаємодію.

SARs Reporter Booklet 2025: Як фінансова розвідка викриває відмивання коштів та шахрайські схеми³

Документ, підготовлений United Kingdom Financial Intelligence Unit (UKFIU), є оглядовим звітом SAR. Його мета — надати детальну інформацію про використання SAR (повідомлень про підозрілу діяльність) у правоохоронних розслідуваннях, поділитися найкращими практиками, а також забезпечити зворотний зв'язок між UKFIU та фінансовими установами. У документі представлено низку конкретних кейсів, які демонструють важливість SAR у виявленні та розслідуванні фінансових злочинів, а також висвітлюються основні підходи до їх обробки та використання.

SAR відіграють критичну роль у фінансовій розвідці, оскільки містять інформацію про підозрілі фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму, шахрайством, торгівлею людьми, ухиленням від податків та іншими видами злочинної діяльності. Правоохоронні органи активно

використовують ці повідомлення для розслідувань, виявлення кримінальних мереж та забезпечення судового переслідування. У цьому контексті важливою є співпраця між фінансовими установами, які подають SAR, та UKFIU, яка аналізує інформацію та передає її відповідним органам.

Документ містить низку кейсів, які демонструють практичне застосування SAR. Зокрема, розглядаються випадки підозр у відмиванні коштів через підставні компанії та грошових мулів. Один із кейсів описує ситуацію, коли фінансова установа подала SAR після виявлення ознак підозрілої діяльності клієнта. Підозрюваний здійснював операції, які не відповідали профілю його бізнесу, зокрема, вносив великі суми готівки без належних підтверджуючих документів. Завдяки швидкому реагуванню UKFIU та переданню інформації до правоохоронців було виявлено масштабну схему відмивання коштів із залученням фіктивних компаній, а активи на суму понад 90 000 фунтів стерлінгів були заморожені та конфісковані.

Ще один важливий кейс стосується використання рахунків студентів як грошових мулів. Фінансова установа помітила, що один із клієнтів, який є міжнародним студентом, отримував численні перекази готівки з невідомих джерел, а потім швидко перераховував кошти далі. Було подано SAR, який UKFIU негайно передав правоохоронцям. Подальше розслідування підтвердило підозри у використанні цього рахунку для відмивання коштів, що дозволило заморозити активи та ініціювати подальші дії.

Крім того, розглядаються випадки, коли через SAR вдалося виявити шахрайські фінансові схеми, такі як підроблені інвойси, нелегальні лотереї та шахрайство з інвестиціями. В одному з випадків SAR допоміг розкрити діяльність злочинця, який здійснював фінансові операції через рахунок, хоча офіційно не мав джерела доходу. Аналіз транзакцій виявив багатомільйонні перекази з-за кордону, що вказувало на можливу міжнародну шахрайську схему. Правоохоронні органи заморозили понад 1 мільйон фунтів стерлінгів та розпочали розслідування щодо осіб, залучених у цю діяльність.

³ <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/publications/738-sars-reporter-booklet-january-2025/file>

Особливу увагу у документі приділено процедурі подання SAR та їх швидкому опрацюванню. Описується механізм подання SAR, який дозволяє фінансовим установам звертатися за офіційним дозволом на проведення або блокування підозрілих транзакцій. У кількох кейсах саме оперативна реакція UKFIU дозволила заблокувати великі суми грошей та запобігти їх використанню у злочинній діяльності.

Документ також висвітлює важливість співпраці між UKFIU, фінансовими установами та правоохоронними органами. Взаємодія цих структур дозволяє швидко ідентифікувати підозрілих осіб, встановлювати зв'язки між злочинними групами та забезпечувати ефективне правове реагування. Особливий акцент робиться на необхідності навчання та обміну інформацією між суб'єктами фінансового моніторингу для підвищення ефективності SAR.

Загалом, "SARs Reporter Booklet January 2025" є важливим ресурсом для банків, фінансових компаній та правоохоронних органів, що беруть участь у роботі з SAR. Він надає глибокий аналіз актуальних загроз, підкреслює ключові підходи до розслідування фінансових злочинів та демонструє, як підозрілі фінансові операції можуть стати першим кроком у розкритті масштабних злочинних схем.

Висновки:

- **SAR є ключовим інструментом виявлення фінансових злочинів:** Вони дозволяють розкривати схеми відмивання коштів, шахрайства та фінансування злочинних угруповань. Фінансові установи мають ретельно аналізувати транзакції та подавати SAR у разі підозрілої активності.
- **Оперативність реагування та співпраця з правоохоронними органами критично важливі:** UKFIU оперативно передає SAR до відповідних органів, що дозволяє швидко заморожувати активи та запобігати фінансовим злочинам. Фінансові установи повинні ефективно взаємодіяти з UKFIU для швидкого реагування.
- **Використання SAR допомагає уникнути юридичних ризиків:** Фінансові установи можуть подавати SAR для отримання дозволу на дії щодо підозрілих активів. Це забезпечує юридичний захист установи у разі необхідності закриття рахунків або повернення коштів.
- **Виявлення грошових мулів та фіктивних компаній є однією з ключових загроз:** Значна частина кейсів пов'язана із відмиванням коштів через грошових мулів та компанії-фантоми. Фінансові установи повинні ретельно аналізувати транзакції, звертаючи увагу на нетипові фінансові операції та структури рахунків.

Виявлення та протидія грошовим мулам: аналіз ефективності Національної бази даних шахрайства (NFD) та інструментів фінансового моніторингу ⁴

Звіт аналізує ефективність та виклики, пов'язані із застосуванням інструментів Національної бази даних шахрайства (NFD) у боротьбі з фінансовими злочинами у Великій Британії. Дослідження ґрунтується на оцінці практик тринадцяти фінансових установ, що займаються обслуговуванням платіжних рахунків та обробкою транзакцій, і має на меті виявлення слабких місць у використанні аналітичних баз даних і автоматизованих засобів моніторингу.

⁴ <https://www.fca.org.uk/publications/multi-firm-reviews/firms-use-national-fraud-database-money-mule-account-detection-tools>

Основною темою звіту є аналіз використання, що адмініструється організацією Cifas, як централізованої бази даних для фіксації випадків шахрайства та рахунків, пов'язаних з "грошовими мулами". Дослідження виявило, що всі фінансові установи визнають важливість бази NFD у попередженні шахрайських схем та фінансового зловживання. Проте її ефективність значною мірою залежить від рівня залученості учасників ринку, і саме тут були ідентифіковані суттєві розбіжності. Загалом 194 084 рахунки "грошових мулів" були виявлені й закриті фінансовими установами за період з січня 2022 по вересень 2023 року, однак лише 37% з них були офіційно зареєстровані у NFD. Це означає, що значна частина інформації про ідентифіковані шахрайські рахунки залишається поза загальною базою, що ускладнює боротьбу з організованими фінансовими схемами.

Різниця у підходах установ до реєстрації випадків у NFD є однією з головних проблем. Деякі банки реєструють понад 66% виявлених випадків, тоді як інші – лише 6%. Одним із ключових факторів, що впливає на такі розбіжності, є відмінності у внутрішніх стандартах доказової бази, яку банки вимагають перед реєстрацією. Високі вимоги до підтвердження вини клієнта ускладнюють подання даних, оскільки банки часто стикаються з труднощами у визначенні рівня обізнаності особи щодо незаконного походження коштів. Додатково, значний недолік було виявлено у частині моніторингу після відкриття рахунків: лише одна установа проводила регулярні перевірки клієнтів у NFD у реальному часі. Інші виявляли факти шахрайства постфактум, часто через кілька місяців чи навіть років після того, як клієнт уже встиг використати фінансову систему для незаконної діяльності.

Другим важливим аспектом дослідження стало вивчення ефективності спеціалізованого інструменту виявлення рахунків "грошових мулів", що дозволяє відстежувати транзакції у системі Faster Payments та ідентифікувати підозрілі рахунки. Інструмент створює візуалізацію потоків грошових коштів, що дає змогу аналізувати схеми розповсюдження шахрайських коштів та виявляти підозрілі мережі. Однак дослідження показало, що банки часто ігнорують сповіщення про "грошових мулів" на пізніших етапах перерахування коштів. У більшості випадків увага приділяється лише першій ланці переказу, тоді як друге та третє покоління "мулів" залишаються поза моніторингом. Деякі банки встановили порогові значення для обробки попереджень, і якщо транзакції не перевищують встановленого порога, розслідування не проводяться. Це створює ризики, коли добре замасковані схеми можуть уникати виявлення.

Якість розслідувань, що проводяться після отримання попереджень про підозрілі транзакції, також викликає занепокоєння. Виявлено випадки, коли аналіз підозрілих рахунків обмежувався лише поверхневою перевіркою, без глибокого аналізу походження коштів. Деякі установи застосовували формальні чек-листи для оцінки ризиків, але не приділяли достатньої уваги індикаторам шахрайства, таким як аномально великі надходження коштів після відкриття рахунку, миттєве переказування коштів у складні мережі рахунків або використання міжнародних переказів для подальшого маскування. Фінансові установи, які демонстрували ефективнішу боротьбу з "грошовими мулами", використовували більш розширені критерії оцінки ризику та інтегрували ці дані у свою систему моніторингу.

Серед додаткових проблем, які були ідентифіковані, слід зазначити слабкі механізми документального підтвердження особи клієнта та збереження історії його транзакцій. У низці випадків банки не змогли оперативно надати дані про особу клієнта або його історію транзакцій через недосконалу систему збереження документів. Також було виявлено, що у деяких випадках, навіть коли шахрайська діяльність була доведена, не подавалися звіти про підозрілу активність (SARs) до Національного агентства по боротьбі зі злочинністю (NCA), що послаблювало координацію правоохоронних органів та фінансового сектору.

Дослідження також торкнулося питання обмежень у правовому регулюванні обміну інформацією про підозрілі рахунки. Фінансові установи не можуть обмінюватися даними про підозрюваних клієнтів, якщо немає 100% доказів їх причетності до шахрайства, що створює проблеми у формуванні централізованої бази даних ризиків.

Висновки:

- **Недостатнє використання NFD:** лише 37% виявлених "грошових мулів" були офіційно зареєстровані у базі, що свідчить про слабку взаємодію між установами.
- **Проблеми з обробкою попереджень про шахрайство:** деякі банки ігнорують сповіщення про підозрілу активність на пізніх етапах переказу коштів, що дозволяє злочинцям уникати виявлення.
- **Необхідність покращення обміну даними:** обмеження у правовому регулюванні ускладнюють передачу інформації про підозрілих осіб між фінансовими установами.
- **Рекомендація щодо підвищення якості аналізу:** фінансовим установам слід вдосконалити процес розслідувань, посилити стандарти реєстрації у NFD та забезпечити повноцінний контроль рахунків після їх відкриття.

У підсумку звіт закликає фінансові установи до посилення використання бази NFD, впровадження регулярного моніторингу клієнтів після відкриття рахунку та перегляду порогових значень для аналізу підозрілих транзакцій. Крім того, рекомендується покращити обмін інформацією між установами та правоохоронними органами, що дозволить більш ефективно боротися з фінансовими злочинами.

Регулювання

Пропозиції щодо змін у законодавство з ПВК/ФТ/ФР Канади⁵

CANADA'S NEW AML AMENDMENTS

Updates you need to know

Запропоновані зміни, опубліковані 30 листопада 2024 року в "Canada Gazette", представляють суттєві оновлення канадської системи з ПВК/ФТ/ФР. Уряд Канади визнає необхідність постійного вдосконалення режиму ПВК/ФТ/ФР для адаптації до нових ризиків і загроз, які можуть підірвати безпеку держави, стабільність фінансової системи та національну безпеку. Запропоновані поправки спрямовані на вирішення

рекомендацій парламентського огляду 2018 року, висновків "Cullen Commission" щодо відмивання грошей у Британській Колумбії (2022), а також на впровадження міжнародних стандартів FATF перед майбутньою взаємною оцінкою Канади у 2025–2026 роках.

Основний зміст змін охоплює шість ключових заходів, кожен із яких спрямований на усунення конкретних прогалів у регулюванні ПВК/ФТ/ФР:

1. Контроль за імпортом та експортом товарів: вводиться вимога для торговців повідомляти Канадське агентство прикордонної служби (CBSA) про всі операції з імпортом та експортом товарів у рамках Закону про доходи від злочинної діяльності (PCMLTFA). Цей захід спрямований на виявлення та запобігання схемам відмивання грошей через торгівлю (Trade-Based Money Laundering – TBML), які включають маніпуляції з інвойсами, неправдивий опис товарів або фіктивні відправлення.
2. Посилення обміну інформацією між підзвітними установами: пропонується надати більшу можливість фінансовим установам та іншим регульованим суб'єктам

⁵<https://canadagazette.gc.ca/rp-pr/p1/2024/2024-11-30/html/reg1-eng.html>

- обмінюватися інформацією для боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та ухиленням від санкцій. Це включає механізми захисту персональних даних та нагляд з боку Офісу комісара з питань конфіденційності Канади.
3. Підвищення прозорості бенефіціарної власності: запроваджується вимога для підзвітних суб'єктів повідомляти про суттєві розбіжності між їхніми записами та інформацією, що міститься у федеральному реєстрі бенефіціарних власників, у випадках, коли існує високий ризик відмивання грошей або фінансування тероризму.
 4. Регулювання факторингових компаній: впроваджується вимога для факторингових компаній відповідати нормам з ПВК/ФТ, включаючи обов'язкове ведення записів, проведення належної перевірки клієнтів (CDD) та подання звітів про підозрілі операції (STRs).
 5. Введення норм з ПВК/ФТ/ФР для чекових інкасаторських компаній: установи, які надають послуги з обготівкування чеків, підпадатимуть під регулювання з ПВК/ФТ/ФР, що включатиме ті самі зобов'язання, що й для факторингових компаній – перевірку клієнтів, ведення документації та звітність.
 6. Регулювання фінансових і лізингових компаній: вводиться регулювання для фінансових установ, що займаються фінансуванням або лізингом, особливо у сферах бізнес-послуг, пасажирського транспорту та операцій із високовартісними активами (понад \$100,000).

Наголошується, що впровадження цих заходів сприятиме зменшенню ризиків відмивання грошей та фінансування тероризму, створенню рівних умов для всіх фінансових послуг у Канаді та приведенню країни у відповідність до міжнародних стандартів FATF. Окрім цього, очікується, що зміни сприятимуть більшій гармонізації з аналогічними режимами з ПВК/ФТ/ФР у США та ЄС, що полегшить роботу канадського фінансового сектору на міжнародному рівні.

Запропоновані зміни також передбачають запровадження адміністративних грошових штрафів за недотримання нових вимог. Порухення класифікуються за рівнями – від незначних до дуже серйозних, а штрафи варіюються від \$1,000 до \$500,000 залежно від тяжкості порушення.

Загалом, запропоновані поправки спрямовані на

зміцнення здатності Канади виявляти, запобігати та протидіяти фінансовим злочинам, забезпечуючи при цьому баланс між регулюванням, захистом конфіденційності та дотриманням міжнародних стандартів. Очікується, що загальна вартість реалізації змін за 10 років складе приблизно \$74.3 мільйони, що включає адміністративні витрати та витрати на імплементацію. Проте довгострокові переваги у сфері фінансової безпеки, міжнародної

Висновки:

- **Запровадження контролю за транскордонними торговельними операціями** – нові вимоги для звітності торговців до CBSA дозволять зменшити ризики відмивання коштів через маніпуляції з інвойсами та фіктивні угоди, що є основним механізмом TBML.
- **Розширення регуляторного охоплення на нові фінансові сектори** – факторингові компанії, чекові інкасатори та лізингові установи тепер зобов'язані відповідати вимогам AML/ATF, що усуває прогалини у регулюванні та ускладнює використання цих секторів для відмивання коштів.
- **Посилення обміну інформацією та моніторингу ризиків** – регульовані установи отримують ширші можливості для обміну інформацією щодо підозрілих операцій, що сприятиме кращому виявленню та запобіганню фінансовим злочинам.
- **Введення адміністративних штрафів для підвищення рівня відповідності** – фінансові установи та компанії зобов'язані дотримуватись нових вимог, а порушення можуть призвести до штрафів у розмірі до \$500,000, що стимулює дотримання регуляторних норм.

репутації та національної економічної стабільності оцінюються як значні, хоча їх важко виміряти у грошовому еквіваленті.

Санкції

Рекомендації щодо санкційної стратегії в Європі⁶

Документ розглядає подальший розвиток санкційної політики Європи у відповідь на зміну геополітичного ландшафту, особливо у контексті продовження російської агресії проти України. У ньому підкреслюється, що первинний етап санкційного тиску завершено, а тепер необхідно зосередитися на підвищенні ефективності їх імплементації, покращенні механізмів запобігання обходу санкцій та зміцненні стратегічних партнерств з односторонніми.

Документ також наголошує на зміні

політичної динаміки в країнах санкційної коаліції та можливому перегляді санкційного курсу через зміну адміністрації в США.

SIFMANet пропонує шестиступеневий підхід до посилення санкційного режиму в Європі:

1. Серйозний підхід до забезпечення дотримання санкцій – важливо не лише запроваджувати нові санкції, а й забезпечувати їх ефективну імплементацію. Критичною є боротьба з ухиленням від санкцій, включаючи покарання порушників і публічне висвітлення таких випадків для підвищення рівня відповідності в приватному секторі.
2. Розбудова підходу, заснованого на розвідданих – документ закликає до створення технологічних платформ для безпечного обміну інформацією між урядовими та правоохоронними органами з метою пришвидшення виявлення незаконних транзакцій. Пропонується також створення санкційного

Висновки:

- **Фокус на імплементації та покаранні за порушення санкцій:** необхідно не лише вводити нові обмеження, а й забезпечити їх суворе дотримання, включаючи покарання за порушення та публічне висвітлення випадків ухилення.
- **Створення централізованої санкційної розвідки:** документ рекомендує створення санкційного розвідувального центру для обміну інформацією між урядами, правоохоронцями та приватним сектором, а також запровадження технологічних платформ для пришвидшення виявлення незаконних транзакцій.
- **Посилення контролю за віртуальними активами та морським сектором:** оскільки криптовалюти та тіньові судноплавні операції стають головними механізмами обходу санкцій, пропонується створення публічно-приватного партнерства для моніторингу цифрових активів та європейської системи відстеження санкційних порушень у судноплаванні.
- **Запобігання надмірному де-ріскінгу:** важливо підтримувати баланс між санкційним тиском та фінансовою стабільністю, уникаючи повного відключення цілих країн чи секторів від міжнародної банківської системи, що може мати непередбачувані наслідки.

⁶ <https://ik.imagekit.io/po8th4g4eqj/prod/2025-SIFMANet-recommendations-sanctions-strategy-for-europe.pdf>

- розвідувального центру для приватного сектора, що забезпечить доступ компаній до необхідної інформації для ефективного дотримання санкційних вимог.
3. Протидія обходу санкцій через віртуальні активи – оскільки криптовалюти все частіше використовуються для ухилення від санкцій, пропонується створення європейського публічно-приватного партнерства у сфері санкційного моніторингу віртуальних активів. Це передбачає залучення аналітичних компаній, криптовалютних бірж, фінансових установ та регуляторів для кращого розуміння загроз і розробки ефективних заходів протидії.
 4. Фокус на ключових вразливих секторах – пропонується змінити підхід до взаємодії з приватним сектором, оскільки корпорації, на відміну від банків, мають менший досвід санкційної відповідності. Рекомендується адаптувати вимоги та покращити комунікацію з нефінансовими компаніями. Особливу увагу слід приділити морському сектору, запроваджуючи нові механізми контролю за обходом санкцій у судноплаванні, включаючи створення пан'європейської системи відстеження порушень санкцій за допомогою AIS та інших технологій.
 5. Аналіз нових фінансових схем та платіжних систем – документ наголошує, що нові платіжні механізми можуть бути використані для обходу санкцій, тому Європа має розробити стратегію реагування. Крім того, важливим є розуміння позицій третіх країн щодо санкцій, зокрема їхніх економічних та політичних мотивів. Пропонується активне залучення приватного сектору таких країн до співпраці для посилення санкційного режиму.
 6. Пом'якшення наслідків деризикування фінансового сектора – міжнародний банківський сектор перебуває під тиском G7, що може спричинити надмірне деризикування, створюючи негативні наслідки для фінансової системи та міжнародної торгівлі. Тому важливо забезпечити ефективний баланс між санкційним тиском та підтримкою фінансової стабільності.

У підсумку, документ пропонує комплексний підхід до посилення санкційного тиску шляхом покращення механізмів імплементації, використання розвідданих, усунення прогалин у регулюванні, боротьби з обходом санкцій через віртуальні активи та морський сектор, а також пом'якшення ризиків деризикування. Впровадження цих заходів має зміцнити роль санкцій як інструменту європейської безпеки та економічного тиску на держави-агресори.

Звіти окремих інституцій та експертів

Крипторинок 2025: Інституційний прорив, масштабування Ethereum та домінування стейблкоїнів ⁷

Звіт, підготовлений Coinbase Institutional та Glassnode, є комплексним аналітичним дослідженням, яке висвітлює ключові тенденції криптовалютного ринку на початку 2025 року, орієнтуючись на інституційних інвесторів. Документ зосереджується на глибокому аналізі макроекономічного середовища, поведінки ринку та технологічних інновацій, що визначають майбутнє цифрових активів.

⁷ <https://www.coinbase.com/institutional/research-insights/research/market-intelligence/guide-to-crypto-markets-q1-2025>

Звіт відкривається вступом, у якому зазначається, що крипто-ринок досяг нового етапу розвитку, зміцнюючи позицію криптовалют як альтернативного класу активів. Основними драйверами цього процесу є зростаюче застосування стейблкоїнів у фінансових операціях, позитивні сигнали з боку регуляторів, особливо у США, та зниження волатильності біткоїна. Відзначається, що зростання довіри до цифрових активів серед інституційних інвесторів підкріплюється фундаментальними змінами у фінансовій архітектурі, зокрема активним дослідженням технологій блокчейну центральними банками та провідними фінансовими установами.

Огляд ринку демонструє, що домінування біткоїна залишалося стабільним, тоді як частка альткоїнів продовжувала зростати. Звіт аналізує зростання ф'ючерсних ринків та динаміку перпетуальних ф'ючерсів, що вказує на посилення довгострокового інтересу з боку трейдерів. Особлива увага приділяється ETF на біткоїн та ефіріум, які зазнали рекордних припливів капіталу в четвертому кварталі 2024 року, що свідчить про інституційне прийняття цих активів.

Розділи, присвячені Bitcoin та Ethereum, містять аналіз динаміки цін, фундаментальних факторів та технічних аспектів. У біткоїн-сегменті наголошується на тому, що після досягнення позначки \$100 000, значний обсяг монет повернувся в обіг, що може свідчити про масовий вихід довгострокових інвесторів із позицій. Також зазначається, що після останнього халвінгу динаміка ціни біткоїна найбільше нагадує поведінку активу в попередньому циклі 2016–2018 років. Оглядаючи ефіріум, звіт підкреслює важливість оновлення Dencun, яке значно знизило комісії за транзакції в мережі, що сприяло активному використанню рішень другого рівня (L2). Крім того, значний обсяг ефіру залишався в стейкінгу, що вказує на довгострокову довіру користувачів до мережі.

Важливою темою цього звіту є зростання ринку стейблкоїнів, яке стало одним із головних явищ 2024 року. Аналітики відзначають, що стейблкоїни набувають дедалі більшого значення у фінансовій екосистемі завдяки зручності у використанні для транскордонних переказів та інтеграції у платіжні системи. Сукупна ринкова капіталізація провідних стейблкоїнів у четвертому кварталі 2024 року перевищила \$200 млрд, а їхній торговий обіг досяг рекордних \$30 трлн. Водночас аналітики наголошують на необхідності запровадження зрозумілих регуляторних правил для забезпечення подальшого зростання цього сегмента.

Значну увагу приділено поширенню рішень другого рівня (L2) на Ethereum, які дозволяють збільшити пропускну спроможність мережі та зменшити транзакційні витрати. Число активних користувачів у цій екосистемі за рік зросло на 150%, а кількість транзакцій збільшилася на 41% лише у четвертому кварталі. Особливо наголошується на популярності платформи Base, яка стала лідером серед L2-рішень. Ці зміни демонструють, що масштабування Ethereum переходить у фазу активного

Висновки:

- **Стейблкоїни стали ключовим драйвером ринку та фінансової інтеграції:** Ринкова капіталізація стейблкоїнів перевищила \$200 млрд, а річний торговий обіг досяг \$30 трлн.
- **Інституційне прийняття криптоактивів зростає завдяки ETF на Bitcoin та Ethereum:** Чистий приплив у Bitcoin ETF у Q4 2024 склав \$16,6 млрд, а Ethereum ETF залучили \$3,1 млрд після періоду відтоків.
- **Мережа Ethereum переходить у фазу масового масштабування через L2-рішення:** Число активних користувачів Ethereum Layer-2 (L2) у 2024 році зросло на 150%, а кількість транзакцій – на 41% у Q4.
- **Зниження волатильності Bitcoin посилює його статус як альтернативного активу:** Середня волатильність Bitcoin впала нижче 50% після 2023 року, що свідчить про його стабілізацію як довгострокового інвестиційного активу.

впровадження, що може стати ключовим чинником для подальшого розвитку DeFi-сектору.

Завершуючи звіт, аналітики Coinbase Institutional та Glassnode роблять висновок, що крипторинки продовжують інтегруватися у глобальну фінансову систему. Основні тенденції, такі як зростання стейблкоїнів, розвиток інституційного інвестування та масштабування Ethereum через L2-рішення, створюють основу для подальшого розвитку та укріплення довіри з боку традиційного фінансового сектора.

Фіктивні чартери та офшорні схеми: як компанія Романа Абрамовича ухилилася від мільйонних податків⁸

Розслідування OCCRP показує, як компанія, що належить російському олігарху Роману Абрамовичу, організувала складну корпоративну схему, спрямовану на ухилення від сплати податків у Європейському Союзі через фіктивні чартери супер-яхт. Основна мета цієї схеми полягала у створенні враження, що яхти використовуються для комерційного прокату, що давало змогу отримати податкові пільги та уникнути значних витрат на утримання.

Розслідування базується на витоку документів, що включають внутрішні листування, фінансові звіти та юридичні меморандуми, які доводять, що фактичні орендарі яхт були пов'язані з офшорним трастом, кінцевим бенефіціаром якого був сам Абрамович. Основна частина структури була зареєстрована на Кіпрі, а компанії-орендарі були оформлені в юрисдикціях із високим рівнем конфіденційності, таких як Британські Віргінські острови та карибські офшорні зони.

Ключовий механізм ухилення від податків полягав у тому, що яхти передавалися в оренду через мережу підконтрольних компаній, що створювало ілюзію незалежних орендарів. Проте журналісти отримали доступ до внутрішніх електронних листів, у яких прямо визнавалося, що схема має виглядати переконливо для зовнішніх перевірок, але в реальності її можна розкрити за детального аналізу.

Витрати на експлуатацію яхт, включно з витратами на екіпаж, паливо, обслуговування та портові збори, мали б обкладатися податком на додану вартість у Європі, однак завдяки цій схемі вони розглядалися як бізнес-витрати, що звільнялися від оподаткування. Зрештою, у 2012 році податкові органи Кіпру виявили порушення та виставили рахунок на 14 мільйонів євро за несплачений ПДВ. Адвокати Абрамовича намагалися оскаржити рішення, але після кількох років судових розглядів їхній позов був остаточно відхилений.

Додатковий інтерес викликає роль кіпрського корпоративного провайдера MeritServus, який адміністрував структуру та брав участь у створенні офшорних компаній для маскуванню власника активів. Його керівник, Деметріс Іоаннідес, у 2023 році був включений до санкційного списку Великої Британії за сприяння схемам російських олігархів.

Оприлюднення цієї історії підкреслює слабкі місця у міжнародній податковій системі та необхідність посилення контролю за фінансовими потоками, пов'язаними з російськими

⁸ <https://www.occrp.org/en/project/cyprus-confidential/billionaire-roman-abramovichs-company-set-up-fake-superyacht-chartering-scheme-in-apparent-attempt-to-evade-millions-in-taxes>

бізнесменами. Розслідування демонструє, що навіть після введення санкцій у 2022 році активи російських олігархів продовжують функціонувати через складні офшорні структури, що вимагає більш активної взаємодії між фінансовими розвідками, FATF та ЄС для розкриття таких схем і запобігання подальшим ухиленням від санкцій.

Еволюція ринку фентанілу: Як картелі адаптуються до нових викликів⁹

Стаття InSight Crime є глибоким аналізом еволюції нелегального виробництва синтетичних опіоїдів у Мексиці, особливо в контексті змін у діяльності картелю Сіналоа та глобальних регуляторних обмежень щодо прекурсорів. Дослідження базується на трирічному моніторингу ланцюгів поставок наркотиків, інтерв'ю з виробниками, польових дослідженнях у ключових регіонах, а також аналізі офіційних даних та заяв правоохоронних органів. Основна увага

приділяється трансформації ринку фентанілу після наказу картелю Сіналоа про припинення його виробництва в Сіналоа у 2023 році, а також наслідкам цієї події для загальної динаміки торгівлі наркотиками в регіоні.

Попри офіційну заборону, звіт ілюструє, що ринок фентанілу не зник, а навпаки — зазнав істотних змін. Однією з головних тенденцій стало централізування контролю за виробництвом у руках основних картельних структур. До цього фентаніл у Сіналоа виготовляли численні незалежні хіміки та «кухарі», які мали відносну автономію у постачанні сировини, організації виробництва та збуту готової продукції. Проте після заборони картелю доступ до сировини, зокрема прекурсорів, став контрольованим, а для продовження діяльності потрібно було отримувати спеціальні дозволи. Виробникам довелося значно збільшити витрати на безпеку та операційну діяльність, що призвело до скорочення кількості лабораторій та більшої концентрації виробництва у гірських районах.

Ще однією ключовою зміною стало переміщення частини виробництва з Сіналоа до північних штатів Мексики, таких як Сонора та Нижня Каліфорнія, ближче до кордону з США. Це переміщення з одного боку дозволило зменшити витрати на логістику, але з іншого – змусило виробників підпорядковуватись новим кримінальним угрупованням, що діють у цих регіонах. У деяких випадках це призвело до загострення конфліктів між різними фракціями картелю Сіналоа, а також до нових загроз безпеці як для виробників, так і для місцевого населення. Водночас частина виробників вирішила відмовитися від фентанілу на користь інших видів наркотиків, таких як метамфетамін та героїн, через складність адаптації до нових умов.

Важливу роль у трансформації ринку зіграли зміни у глобальній регуляції хімічних прекурсорів, особливо обмеження, накладені Китаєм у 2024 році. Це призвело до дефіциту деяких ключових хімічних сполук, зокрема 1-BOC-4-AP та 4-AP, що традиційно використовувалися для синтезу фентанілу. Виробники змушені були шукати альтернативні шляхи отримання сировини, що включає як нелегальну закупівлю через чорний ринок, так і модифікацію хімічних формул для обходу обмежень. Одним із наслідків цих змін стало поширене використання ксилазину – ветеринарного седативного засобу, який додається до фентанілу для посилення його ефекту та подовження дії. Це, однак, зробило наркотик ще більш

⁹ <https://insightcrime.org/investigations/fentanyl-producers-mexico-adapting-challenging-market/>

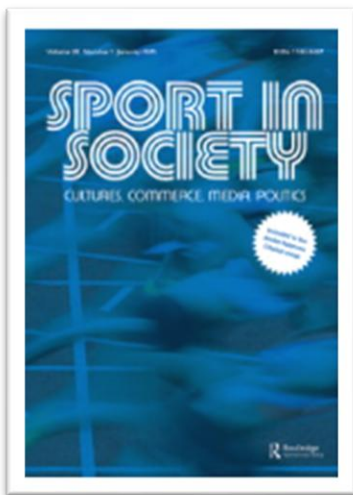
небезпечним для кінцевих споживачів, оскільки ксилазин не є опіюдом і не реагує на стандартні методи виявлення.

Крім адаптації хімічних формул, стаття також розкриває тенденцію до експериментів з новими видами синтетичних наркотиків. Деякі виробники почали освоювати виробництво так званого "тусі" або "рожевого кокаїну", який представляє собою суміш фентанілу, метамфетаміну, бензодіазепінів та інших хімічних компонентів. Попит на цей наркотик в Латинській Америці зростає, і виробники бачать у ньому перспективну нішу. Також з'являються перші ознаки можливого залучення мексиканських картелів до торгівлі новими синтетичними опіюдами, такими як нітазени – речовини, які можуть бути у десятки разів сильнішими за фентаніл. Хоча прямих доказів виробництва нітазенів у Мексиці поки що немає, існують непрямі свідчення того, що картелі вивчають можливість їхнього синтезу або включення до складу фентанілових сумішей.

Загалом, дослідження показує, що попри офіційні заяви про скорочення потоку фентанілу, ринок наркотиків у Мексиці не зменшується, а лише трансформується, пристосовуючись до нових реалій. Картелі змінюють тактику, адаптуються до міжнародного контролю та продовжують експериментувати з новими формами синтетичних наркотиків. Це вказує на необхідність комплексного підходу до боротьби з наркотрафіком, який повинен включати не лише правоохоронні заходи, а й стратегії щодо зменшення попиту, посилення міжнародного співробітництва та більш жорсткий контроль за рухом прекурсорів на глобальному рівні.

Рекомендовані матеріали та заходи

Тіньові власники футболу: Аналіз ризиків фінансових злочинів у структурах власності клубів Англійської Прем'єр-ліги¹⁰

Стаття досліджує ризики, пов'язані з непрозорими структурами власності футбольних клубів Англійської Прем'єр-ліги (EPL) та їх потенційним використанням для відмивання грошей, ухилення від сплати податків та інших фінансових злочинів. Автори, Пітер Дункан і Ніколас Лорд, аналізують, як складні корпоративні механізми, включно з використанням офшорних юрисдикцій і аномальних організаційних структур, можуть сприяти приховуванню кінцевих бенефіціарних власників і створювати ризики для фінансової прозорості футбольного бізнесу.

На основі аналізу власності клубів сезону 2023/24 автори ідентифікують низку системних проблем, що роблять EPL вразливою до нелегальних фінансових потоків. Вони відзначають, що лише три клуби повністю належать компаніям, зареєстрованим у Великій Британії, тоді як більшість має структури власності, які включають компанії в юрисдикціях із високим рівнем фінансової секретності, таких як США (штат Делавер), Кайманові острови, Багами, Люксембург та Британські Віргінські острови. Такі країни традиційно використовуються для оптимізації податкового навантаження, але водночас є ризик-фактором для відмивання грошей та ухилення від фінансового нагляду. У дослідженні наголошується, що багато клубів EPL використовують багаторівневі корпоративні структури, в яких можуть бути присутні анонімні

¹⁰ <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/17430437.2024.2424563?needAccess=true>

фонди, партнерства, офшорні корпорації та трасти, що ускладнює ідентифікацію реальних власників і перевірку джерел фінансування.

Автори наголошують, що хоча залучення іноземного капіталу саме по собі не є проблемою, деякі інвестори пов'язані з державами та суб'єктами, щодо яких є занепокоєння з боку міжнародних правозахисних організацій та урядів. Наприклад, угода з продажу Newcastle United FC у 2021 році державному інвестиційному фонду Саудівської Аравії викликала занепокоєння Amnesty International щодо потенційного використання клубу для "відбілення" репутації країни. Також у статті згадуються випадки, коли власники футбольних клубів були пов'язані з корупцією чи відмиванням грошей, зокрема продаж Manchester City у 2008 році через замороження активів тодішнього власника, екс-прем'єра Таїланду Таксіна Чінавата, або санкції проти російського бізнесмена Романа Абрамовича, які змусили його продати Chelsea FC у 2022 році.

Дослідження також аналізує діючий в EPL тест "Owners' and Directors' Test", який має перевіряти добросовісність потенційних власників і керівників клубів. Виявлено, що цей механізм є неефективним, оскільки дозволяє особам володіти значними частками клубів (до 25%) без проходження перевірки. Крім того, відсутність вимог щодо розкриття всіх джерел фінансування та кінцевих бенефіціарних власників створює можливість для обходу фінансового нагляду. На відміну від цього, у Бельгії вже запроваджено законодавство, яке вимагає поглибленого фінансового моніторингу для футбольних клубів, агентів та спортивних організацій. Європейський Союз також планує запровадити аналогічні вимоги до 2029 року, що вимагає від футбольних клубів ідентифікувати всі джерела коштів у великих фінансових операціях.

Автори пропонують низку реформ для посилення фінансової прозорості клубів EPL, зокрема створення незалежного футбольного регулятора у Великій Британії, який би здійснював перевірку нових власників і контролював фінансові потоки у футболі. Також пропонується реформування тесту Owners' and Directors' Test, зокрема введення обов'язкової перевірки джерел доходів та фінансового стану потенційних власників, а також розширення критеріїв добросовісності. Дослідники також наголошують на необхідності перегляду складних корпоративних структур клубів, особливо тих, що використовують кілька офшорних юрисдикцій, та вимагають обов'язкового розкриття всіх кінцевих власників.

Загалом стаття робить висновок, що нинішня система регулювання власності футбольних клубів EPL є вразливою до фінансових зловживань, а її реформування є необхідним для захисту від потенційного відмивання грошей та інших фінансових злочинів. Впровадження більш суворих стандартів прозорості та фінансового моніторингу має стати пріоритетом як для регуляторів, так і для самих футбольних клубів, аби забезпечити чесність і довіру до цього виду спорту.

Інші новини

Нітазени: нова смертельна загроза Європі – як китайські постачальники створюють ринок надпотужних синтетичних опіоїдів¹¹

Звіт є результатом глибокого журналістського розслідування, проведеного Bellingcat у співпраці з естонським виданням Postimees. Він висвітлює зростаючу загрозу, пов'язану з поширенням синтетичних

¹¹ <https://www.bellingcat.com/news/2025/01/20/chinese-link-to-nitazenes-targeting-europe/>

опіоїдів класу нітазенів, які є значно потужнішими за фентаніл і потенційно смертельними навіть у мікродозах. У дослідженні детально проаналізовано механізми виробництва, розповсюдження та реклами цих небезпечних речовин, з особливою увагою до китайських компаній, які відкрито пропонують їх на міжнародних торговельних платформах.

Нітазени були розроблені ще у 1950-х роках як потенційні анальгетики, але їхня надзвичайна токсичність унеможливила їхнє медичне застосування. Сьогодні вони знову з'явилися на чорному ринку, часто маскуючись під легальні ліки або домішки до більш поширених наркотичних речовин. Зокрема, фіксуються випадки, коли нітазени додаються до підроблених таблеток оксикодону, бензодіазепінів, а також у партії вуличних наркотиків, таких як героїн, кокаїн і кетамін. Розслідування доводить, що продаж цих опіоїдів широко розрекламований через відкриті онлайн-канали, такі як торговельні платформи TradeFord, TradeKey, IndiaMART, LinkedIn та навіть соціальні мережі, зокрема X (Twitter).

Журналісти виявили понад 1000 онлайн-реклам, що пропонують продаж нітазенів із доставкою до Європи, США, Великобританії та Австралії. Вони провели аналіз пов'язаних вебсайтів, соціальних мереж і бізнес-реєстрів, щоб встановити зв'язок між компаніями та постачанням наркотиків. Деякі з компаній, які рекламують ці речовини, зареєстровані в Китаї та мають відповідні записи в корпоративних реєстрах. Наприклад, Guangzhou Wanjiang Biotechnology Co., Ltd., яка відкрито пропонує широкий асортимент нітазенів, зокрема метонітазен, етонітазен, ізонітазен і прото-нітазен, а також гарантує "безпечну" доставку з обходом митного контролю.

Деякі китайські компанії, які потрапили у фокус розслідування, вже перебувають під санкціями уряду США. Наприклад, Hanhong Pharmaceutical Technology була внесена до списку санкцій у жовтні 2023 року через торгівлю фентанілом, нітазенами та іншими наркотичними речовинами. Інша компанія, Jiangsu Bangdeya New Material Technology, була звинувачена у відправці партій нітазенів до Флориди з 2022 року. Через використання складних схем компанії-прикриття, постачальники можуть приховувати свою діяльність: вони змінюють адреси, використовують різні електронні пошти та телефонні номери, а також спілкуються з клієнтами через Telegram та інші зашифровані месенджери.

Важливим аспектом розслідування є з'ясування механізмів доставки та маскування цих речовин. Китайські компанії часто надсилають нітазени у формі порошків, які маркуються як нешкідливі товари, наприклад, "зубний порошок" або "харчові добавки". Деякі з вилучених партій нітазенів у Європі мали етикетки із зазначенням "99% чистоти" та фасувалися у пакети по 1 кг, 5 кг або 25 кг. Журналісти також з'ясували, що значна кількість відправлень проходила через Німеччину, Гонконг і навіть через DHL.

Звіт також наголошує на тому, що Естонія стала своєрідним "випробувальним полігоном" для нових синтетичних наркотиків. Саме там у 2019 році вперше в Європі було зафіксовано появу ізонітазену, після чого країна почала реєструвати стрімке зростання смертності від цих речовин. Протягом останніх двох років половина всіх смертей від наркотиків в Естонії була спричинена нітазенами. Поліція регулярно вилучає ці опіоїди у вуличних дилерів, які розповсюджують їх у мікродозах — іноді навіть у кількості, меншій за 1 грам, оскільки ця речовина є надзвичайно потужною.

Проблема поширення нітазенів не обмежується лише Естонією: за останні роки випадки смертельних передозувань були зафіксовані у Великій Британії (179 смертей у 2023-2024 роках), Латвії (де частка смертей від нітазенів зросла з 3% у 2022 році до 29% у 2023-му), Ірландії (77 випадків передозування у 2023 році), а також у Швеції, де наркотики виявляли у вантажах, що надходили з Китаю та Гонконгу. Партії підроблених таблеток оксикодону, що містять нітазени, були вилучені у Польщі (12 600 пігулок) та Португалії (майже 6 000 пігулок).

Один із найбільших вилучених вантажів у Швеції – 3 102 таблетки, знайдені у таксі, яке прибуло до країни поромом з Польщі.

Попри заборону дев'яти різновидів нітазенів у Китаї у 2024 році, проблема продовжує загострюватися, оскільки виробники створюють нові хімічні похідні, які не потрапляють під чинні регуляції. За останні п'ять років у світі було зафіксовано 23 нові варіації нітазенів, тоді як у 2019 році існувала лише одна. Це створює значні труднощі для правоохоронних органів, оскільки синтетичні наркотики можна легко змінювати на молекулярному рівні, обходячи юридичні обмеження.

Окремо документ звертає увагу на те, що низка торговельних платформ почала видаляти рекламу нітазенів після звернень журналістів Bellingcat. Наприклад, TradeAsia та ISSUU підтвердили, що заблокували рекламу наркотиків та вжили заходів щодо профілів продавців. Однак платформи IndiaMART, TradeKey та X (Twitter) не відповіли на запити і продовжують містити подібний контент.

Загалом розслідування показує, що нітазени стають новою загрозою на світовому ринку наркотиків, заповнюючи вакуум, що утворився після скорочення постачання героїну через заборону вирощування маку в Афганістані. Їхня висока ефективність, низька вартість виробництва та можливість замовлення через відкриті платформи роблять їх надзвичайно привабливими для наркаторговців, але водночас і смертельно небезпечними для споживачів.

Для загального розвитку

Імплементация рKYC¹²

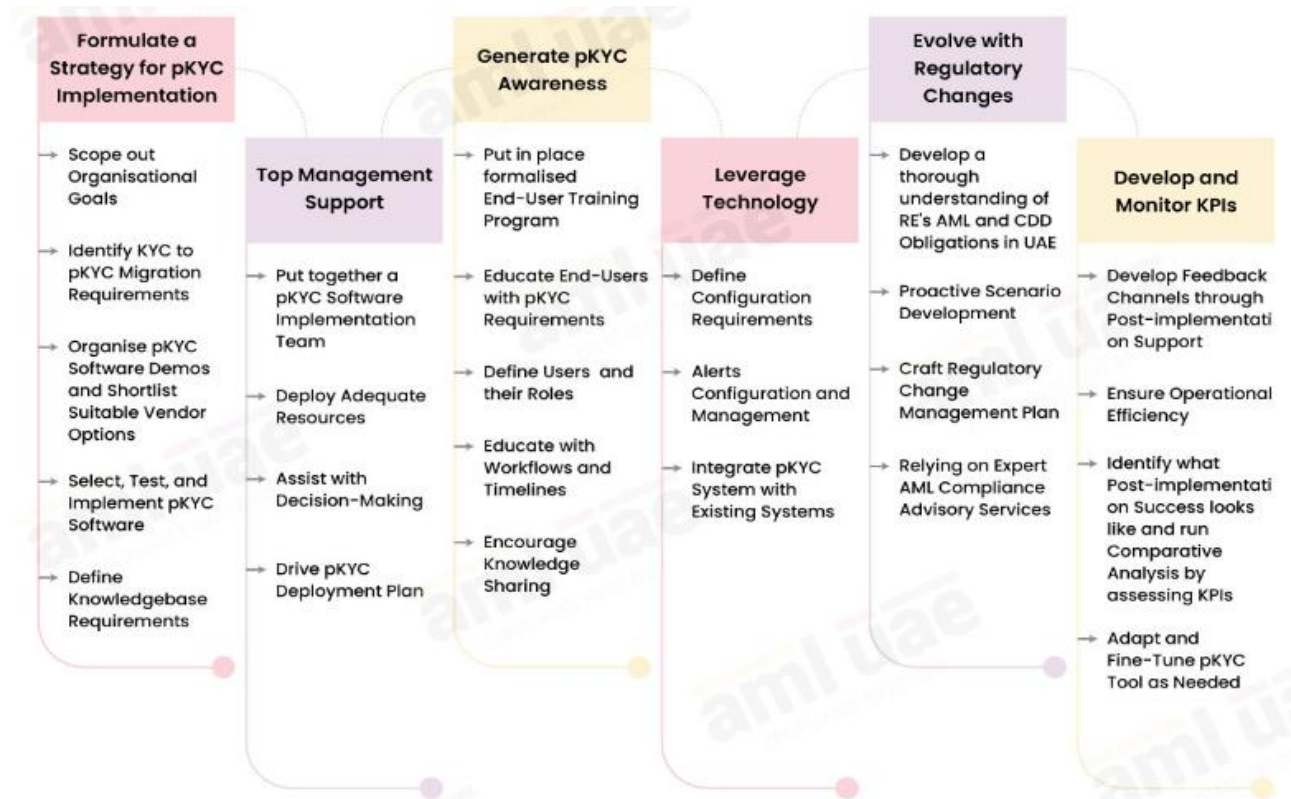
У статті наголошується, що традиційна концепція "Знай свого клієнта" (KYC), яка базується на періодичних перевірках клієнтів, має значні обмеження, що створюють ризики для фінансових установ. Автори підкреслюють, що такий підхід не дозволяє оперативно реагувати на зміни у профілі ризику клієнтів та залишає прогалини в моніторингу підозрілих дій між перевірками. Крім того, традиційний KYC вимагає значних витрат ресурсів, оскільки обробка та перевірка інформації часто здійснюється вручну, що уповільнює процеси та підвищує навантаження на персонал.

У статті стверджується, що перпетуальний KYC (pKYC) є сучасним рішенням, яке дозволяє усунути ці недоліки завдяки безперервному оновленню та моніторингу даних клієнтів у реальному часі. Автори наголошують, що використання передових технологій, таких як штучний інтелект (ШІ), машинне навчання та автоматизовані алгоритми обробки великих обсягів даних, дає змогу фінансовим установам динамічно аналізувати поведінку клієнтів, швидко ідентифікувати потенційні ризики та виявляти аномалії. Замість статичних перевірок рKYC забезпечує постійний моніторинг, що значно покращує здатність компаній протидіяти фінансовим злочинам.

Підкреслюється, що однією з головних переваг рKYC є зниження ризиків, пов'язаних із відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. У традиційних процесах KYC між перевірками може минати кілька місяців або навіть років, у той час як підозріла діяльність може розвиватися значно швидше. рKYC усуває цей ризик, оскільки дозволяє оперативно ідентифікувати зміни в профілі клієнта, виявляти нові ризикові фактори та реагувати на них у режимі реального часу. Впровадження такого підходу дозволяє підвищити точність оцінки ризиків та зменшити кількість хибно-позитивних результатів під час аналізу транзакцій.

¹² <https://amluae.com/portfolio/a-guide-to-best-practices-for-implementing-pkyc/>

Додатково наголошується, що рKYC має значний економічний ефект. Автори підкреслюють, що автоматизація процесу дозволяє зменшити витрати, пов'язані з ручною перевіркою клієнтів, та скоротити час обробки даних. Це особливо важливо для фінансових установ, які працюють із великим обсягом клієнтів і змушені дотримуватись суворих регуляторних вимог. Використання технологій для автоматичного збору та аналізу інформації не тільки знижує витрати, але й покращує взаємодію з клієнтами, оскільки процес перевірки стає менш обтяжливим для користувачів.

У статті також розглядається практичний аспект впровадження рKYC у фінансових установах. Зазначається, що для успішного переходу до цього підходу необхідно розробити чітку стратегію впровадження, яка має включати:

- Отримання підтримки з боку керівництва та залучення ключових стейкхолдерів до процесу.
- Оцінку регуляторних вимог та забезпечення відповідності нових процесів чинним нормативним актам.
- Інтеграцію з наявними системами фінансового моніторингу та забезпечення сумісності технологічної інфраструктури.
- Використання якісних джерел даних та застосування сучасних методів аналітики для ідентифікації ризиків.
- Розробку ефективних алгоритмів моніторингу для швидкого виявлення та реагування на ризикову активність.
- Створення ключових показників ефективності (KPI) для регулярного аналізу роботи системи та оптимізації процесів.

Автори наголошують, що успішність рKYC значною мірою залежить від якості вхідних даних та можливості їхньої інтеграції з іншими джерелами інформації. У статті зазначається, що використання відкритих даних, урядових баз даних, інформації від постачальників KYC-рішень та аналізу патернів операцій дозволяє створити надійний профіль ризику кожного клієнта, який буде автоматично оновлюватися відповідно до змін у його поведінці чи зовнішніх обставинах.

Підкреслюється, що рКУС – це не просто технологічна інновація, а стратегічний підхід, який стане основою фінансового моніторингу майбутнього. Автори стверджують, що установи, які першими інтегрують цей підхід, отримають конкурентну перевагу завдяки підвищенню ефективності моніторингу, зменшенню ризиків та оптимізації витрат. Вони також зазначають, що перехід на рКУС – це не лише питання технологій, а й потреба у зміні підходу до управління ризиками та впровадженям регуляторних норм.

Контакуйте щодо цього документу з Міністерством фінансів України:

- **Email:** AML_Bulletin@minfin.gov.ua
- **Поштова адреса:** Міністерство фінансів України, Україна, 04071, м. Київ, вул. Межигірська, 11
- **Ідентифікація контакту:** стосовно Методологічного Бюлетеня № МінФін-AML-2025-06

Бюлетень є волонтерською розробкою методологічної команди Міністерства фінансів України відповідно до частини 8 статті 18 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Щоб отримати доступ до інших Методологічних Бюлетенів – перейдіть за посиланням [офіційний веб-сайт Міністерства фінансів].